

Večernik

Licejska knjižnica

Leto II. (IX.), šte. 206

Maribor, torek 11. septembra 1928

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Krona in narod

Jasna linija in nezlomljiva volja KDK.

V soboto, dne 15. t. m. pridejo v naše mesto predstavniki Kmečko-demokratske koalicije, poslanci gg. P u c e l j, V i l d e r iz Zagreba in dr. K r a m e r, da nam skupno z našim domačim poslancem dr. Pivkom obrazlože politično situacijo in smernice KDK v njeni veliki borbi. To je nujno potrebno zlasti pri nas, kjer nam zrak zastrupljajo razni Žeboti, Hrastelji in drugi, ki skušajo celo pri manj uvidevnih prijateljih KDK vzbujati domnevo, da je vsa borba KDK le borba za oblast, da torej ne gre za velika principijelna vprašanja pravice, enakopravnosti, svobode in poštenja. So ljudje, ki si dajo od jezuitskih politikantov iz vrst SLS sugerirati, da bi bilo najbolj pametno, če bi se KDK pobotala z režimskimi strankami in potem v skupnem delu z njimi pomagala na podvigi našega razdrapanega gospodarstva. Kakor da so reparacije naših gospodarskih prilik mogoče brez izpodbembe v temeljih našega celotnega notranjega življenja!

Ko je pokojni Stjepan Radić po strašnem zločinu 20. junija in po svoji težki operaciji prvič spregovoril, so bile njegove prve besede izraz skrbi za državo in njegova prva teza, ki jo je postavil: odločiti morata kralj in narod. To se pravi: brez odstopa krvave vlade in razpisa novih volitev ne more biti govora o spremembi in izboljšanju razmer v državi — in celo obstoj države je v nevarnosti. Celokupna KDK si je takoj usvojila to stališče svojega vodje kot edino pravilno, in iz vseh sklepov vodstva ter iz posameznih izjav najodličnejših predstavnikov KDK od 20. junija naprej odseva ta vodilna misel: odločiti morata kralj in narod.

Nosilci krvavega režima pa so prihajali in prihajajo še danes z različnimi predlogi: najprej so prišli z grožnjami z Obznanom, s katero so hoteli ubiti pokret KDK. Ko so videli, da to ne vžiga, so zagrozili z amputacijo in jo tudi dejanski predlagali. Državniška modrost voditeljev KDK Radića in Pribičevića je odbila s stvarno, a odločno gesto tudi ta peklenski načrt. Ko so hegemonisti uvideli, da so tudi s tem svojim veleizdajniškim načrtom propadli, so se pričeli laskati in povdarjati potrebo — pogajanj. Menili so, da bodo s to svojo »dobrohotnostjo« vplivali na neodločnejše in mehkosrčnejše pristaše KDK, računali so z utrujenostjo v vrstah koalicije. A tudi tu so se zmotili. KDK ne odstopi od svoje jasno začrtane poti. Izjava voditelja KDK Svetozarja Pribičevića od 9. t. m. jim je glasen memento, da so globoko v zmoti.

Že sklepi KDK od 1. avgusta — povdarja g. Pribičević — morajo za vsakogar biti tolmač odločnosti koalicije, da se ne ustavi na pol poti, ampak da hoče izbojevati svojo bitko do konca, do zmage. To pa ni mogoče v današnjem položaju, v miljeju krvave narodne skupščine, katere velik del je izvoljen s pomočjo goljufije, terorja in nasilja. Le nova svobodno izvoljena narodna skupščina more nuditi garancijo za izpolnitev kardinalnih zahtev KDK. Zato vkljub vsem poročilom beograjskih listov, da so mogoča pogajanja, stoji dejstvo, da za KDK niso mogoča danes niti službena niti neslužbena pogajanja z zastopniki sedanjih vladnih strank. Za

Ponudba za sporazum

GLAVNI ODBOR RADIKALNE STRANKE ZA LIKVIDACIJO SPORA MED BEOGRADOM IN ZAGREBOM. — MARKO TRIFKOVIČ PRIDE V ZAGREB. — PAŠIČEVCI ZA REVIZIJO USTAVE.

BEOGRAD, 11. septembra. Glavni odbor radikalne stranke se je odločil, da stopi čimprej v stike s predstavitelji Kmečko-demokratske koalicije. Kakor se zatrjuje, odpotuje podpredsednik glavnega odbora, Marko Trifković, že prihodnje dni v Zagreb, da prične oficijelna pogajanja s KDK, ki ji namerava predlagati sledeči aranžma:

Kmečko-demokratska koalicija naj bi s pristaši glavnega odbora radikalne stranke sestavila novo vlado, ki naj bi izvedla nove volitve in pripravila vse potrebno za revizijo ustave. V tej vladi naj bi bile najmočnejše osebnosti obeh skupin. Da bi imela Kmečko-demokratska koalicija garancije za izvedbo svobodnih volitev, bi bili radikali pripravljene prepustiti KDK notranje ministristvo, radikali pa bi imeli samo državnega podtajnika. V novi vladi naj bi bili obe skupini zastopani proporcno. Nova vlada bi izvršila samo točen, v naprej sestav-

ljen in dogovorjen program, nakar pride na vrsto revizija ustave. Pristaši glavnega odbora radikalne stranke so prepričani, da bo Kmečko-demokratska koalicija na ta predlog pristala in da je to edini izhod iz sedanje vladne krize.

BEOGRAD, 11. septembra. Današnja »Politika« naglašja, razpravljajoč o notranje-politični situaciji, da je položaj tembolj kritičen, ker grozi Dalmaciji in še nekaterim drugim pokrajinam zopet glad. V zvezi z različnimi drugimi težkočami, ki se pojavljajo dan za dnem, zahteva vprašanje pasivnih krajev nujno rešitev notranje krize in sporazum med Beogradom in Zagrebom. »Politika« povdarja dalje, da prevladuje v dobro poučenih krogih prepričanje, da bo kralj sam prevzel inicijativo za čim prejšnjo likvidacijo spora med Beogradom in Zagrebom in da se bo v ta namen že v kratkem vrnil z Bleda v Beograd.

Nettunske konvencije v veljavi

IZMENJAVA RATIFICIRANIH LISTIN SE IZVRŠI PRIHODNJE DNI.

BEOGRAD, 11. septembra. Iz Rima se poroča, da je bilo med zastopnikom zunanega ministra Šumenkovičem in italijanskim polnikom Gallijem dogovorjeno, da bodo še tekom tega tedna izmenjane ratifikacijske listine o nettunskih

konvencijah, tako da bodo konvencije že 15. septembra stopile definitivno v veljavo. Dr. Šumenković bo zato že te dni odpotoval na Bled, da predloži kralju konvencije v končno sankcijo.

Usodna nesreča pri Brnu

TRČENJE BRZEGA IN TOVORNEGA VLAKA PRI BRECLAVI. — 25 MRTVIH, 40 TEŽKO, 50 LAŽJE RA NJENIH.

PRAGA, 11. septembra. Pri Breclavi v bližini Brna se je pripetila včeraj popoldne največja železniška katastrofa, odkar obstoja češkoslovaška republika. Dunajski brzovlak, ki odhaja ob 12.53 iz Brna, je ob 13.51 vsled napačno postavljene kretnice in ker je strojevodja prezrl znamenje »stoj«, zadel v tovorni vlak z vsilo. Posledice so bile strašne, panika med potniki nepopisna. Trije vagoni brzovlaka so bili popolnoma razbiti in so pokopali pod seboj vse potnike. Travnice so bile na večjo razdaljo popolno-

ma razdejane, obe lokomotivi kup razvalin. Po dosedanjih uradnih poročilih je zahtevala katastrofa 25 mrtvih, 40 težko in 50 lažje ranjenih. Število smrtnih žrtev pa bo nedvomno še znatno narastlo, ker so poškodbe težje ranjenih večinoma smrtonosne. Med mrtvimi sta tudi strojevodja in kurjač brzovlaka ter še trije drugi železniški službenci. V Brnu, na Dunaju in v Pragi vlada radi te nesreče silno razburjenje in splošna žalost. Trupla ponesrečencev so tako razmesarjena, da jih sploh ni mogoče spoznati.

Zagrebski demonstranti

ZAGREB, 11. septembra. O priliki demonstracij po požaru v Seljačkem domu je padlo tudi več klicov proti državi, radi česar je bilo aretiranih okoli 30 oseb. Ker ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je klical proti državi, je policija obsodila vsakega na 14 dni zapora. Aretirani so danes prestali kazen in so bili izročeni dr-

žavnemu pravdnistvu v nadaljno postopanje.

Nič koncesij v Solunu

BEOGRAD, 11. septembra. Grški listi odločno zanikajo vest, da bo grška vlada o priliki pogajanj z našo vlado privolila v kakšne nove koncesije v naši svobodni solunski coni.

Smrtina nesreča italijanskega generala

BUKAREŠT, 11. septembra. Italijanski general Rocca, ki se je mudil že več dni v Rumuniji, se je včeraj smrtno ponesrečil. Ko se je namreč vračal z avtom iz Pitestija v Bukarešt, se je avto na nekem ovinku prevrnil. General Rocca je obležal takoj mrtev, šofer in 2 potnika pa sta bila težje ranjena.

Krvava romarska nedelja v Rušah.

V nedeljo zvečer in ponedeljek so dobili vsi mariborski listi poročilo o nekaki romarski nedelji v Rušah, kjer bi naj avtobus g. Vogrina od Sv. Jakoba napadla gruča šestih ljudi s kamenjem in nato nekdo napadel potnike z nožem ter enega zabodel v levo stran prsi. Nekateri časopisi so celo poročali, da je skočil napadalec v avto ter tam zabodel romarja v srce in je njegovo stanje obupno. Danes pa se je zglasil v naši redakciji prizadeti fant I. V. iz Ruš in njegova mati, ki opisujeta dogodek čisto drugače: Avtobus g. Vogrina je baje pripeljal za rodbino g. V. ter pri tem skoro povozil najmlajšega sina, pa je poprej obstal. V tem se je nagnil iz avtobusa neki potnik F. E. in fanta oklofutal. To je zopet razburilo brata slednjega, ki je pograbil ustno harmoniko in zaprti nož v žepu ter vse skupaj vrgel v avtobus, ne da bi pri tem koga zadel, ampak je razbil samo šipo. Avtobus je takoj nato odpeljal in nihče v Rušah ne ve ničesar o tem, da bi bil kdo sploh ranjen. —

Samomor v Murski Soboti.

V petek 7. t. m. se je vrgla na ovinku pri pokopališču neka starejša, neznana ženska pod tovorni vlak, ki prihaja ob 19. v Mursko Sobotu iz Ormoža. Kaj je gnalo žensko v smrt ni znano; sumijo, da je bila malo slaboumna. Bila je takoj mrtva. —

Nevarna pijanost.

Sinoči okrog 11. ure se je vračala neka rodbina: oče, mati, sin in hčerka iz krčme domov. Ko so bili sredi ulice »Pod mostom« se je sin naenkrat — zagnal v Dravo. Ostali v krik in vik, nakar sta prihitela šofer g. Gruber in ključavničar gosp. Oman na pomoč. Požrtvovalno sta skočila v Dravo ter fanta še zajela tik državnega mosta. Ko sta ga v navzočnosti policijskega stražnika spravila na varno, se je fant odrezal, da je bilo vse le za šalo in da se je hotel samo — kopati. Mati je pa zatrjevala, da se je hotel usmrtiti, ker se je z očetom skregal v krčmi. V policijski prijavi stoji, da so bili vsi videti vinjeni. Taka šala je že od sile, ko se dva moža radi nje podajata v veliko nevarnost. —

Nesreča pri delu.

V Jezdarski ulici je 16letni delavec Jos. Bravnik pri delu padel raz lestve ter zadobil notranje poškodbe. Rešilna postaja ga je odpremila v bolnišnico.

Nesreča voznika.

V Zgornjem Dupleku je 55letni posestnik Ulrih Veber iz Korene padel pod svoj voz, ki je šel preko njega. Radi težjih notranjih poškodb je rešilni oddelček ponesrečenega posestnika odpremil v bolnišnico. —

nove stike med strankami je treba, da se ustvari nova situacija. Ne more biti govora o predhodnem sporazumu KDK s četvorno koalicijo, odnosno s srbijanskimi strankami pred novimi volitvami. Le ako situacija popolnoma izpade iz rok četvorne koalicije in preide popolnoma v roke drugega ustavnega faktorja, bo otvorjena možnost za daljni razvoj situacije. To se pravi: situacijo mora-

je ponovno proglasil odločno voljo Hrvatov, da do končne zmage izbojuje svojo borbo za enakopravnost vseh krajev države, mislimo, da ni treba biti niti bogve kako velik politik, pa da si ustvariš jasnost o smernicah KDK.

Argumente za takšno politiko KDK bomo čuli v soboto na zboru v Narodnem domu iz ust odličnih predstavnikov in borcev koalicije.

Mačka na zborovanju v Zaprešiču, ki

Dve smrtni obsodbi pred poroto

Maribor, 11. septembra. **Zverinski umor s krampom**

Nepojmljivo surovega dejanja je včasih zmožen človek. To nam drastično kaže današnji slučaj, o katerem je razpravljala mariborska porota, ki zaseda to pot razmeroma malo časa — samo štiri dni.

Obtožena sta 29letni delavec Karl Cotter iz Črmljenšaka in 32letni Ludvik Breg viničar z Vintaroveškega vrha, da sta v noči 24. maja umorila na cesti iz zasede v Svetince starčka Josipa Šlajferja. Kako in zakaj?

Posesnik Šajfer je imel pri sebi za poljskega delavca svojega daljnega sorodnika Karla Coterja, ki je imel pred leti z njegovo hčerko Kristino ljubavno razmerje, kateremu Šlajfer sam ni nasprotnoval. Ko pa se je Cotter nekoč na železnici ponesrečil in od takrat šepal, je Šlajfer odkrito izjavil, da preda posestvo svoji hčerki le, če vzame kakega drugega moža, kajti invalid Cotter da ni za poljska dela. Razumljivo da si raditega Šlajfer in Cotter nista bila bog ve kaj dobra. Breg pa je služil pri Šlajferju za viničarja, ki da ni imel srca za siromake.

Do katastrofe je prišlo omenjenega dne, ko so odhajali kopači, med katerimi sta bila tudi obtožena, iz Šlajferjevih goric proti Svetincem. Da so bili nekoliko alkoholizirani, je razumljivo, saj je znano, da pijejo kopači pri delu sadjevec zmešan z vinom ali pa celo samo vino. Zlasti pozno je odšla iz Šlajferjeve kleti skupina: Cotter in neka Terezija Zelenik, potem Šlajfer, viničar Breg in neka Antonija Muršec. Na poti pa se je nenadoma Breg lotil svojega gospodarja Šlajferja in ga večkrat vrgel na tla. Ko se je Šlajfer presenečen pobiral, je pristopil nato še Cotter in ga prav tako vznak vrgel na tla. Muršecova je poskušala osvoboditi Šlajferja iz pesti nasilnežev ter je v svoji duhaprisotnosti še vzela Bregu kramp iz rok ter ga vrgla v stran. Toda sedaj je skočil po kramp Cotter in izvršil z njim zverinsko dejanje. Na tleh ležečega Šlajferja je udaril s tako silo po glavi, da je kri visoko brizgnila. Za tem ga je s krampom še dvakrat udaril z vso silo po glavi, nakar je prijel za morilno orodje Breg, ki je nadaljeval isto nečloveško početje. Cotter in Breg sta tako Šlajferju popolnoma razbila lobanjo. A krvolokoma še ni bilo dovolj! Cotter je odlomil z bližnjega plota kol, z njim ponovno udaril Šlajferja po glavi, tako da se je kol zlomil, nakar je zasadil kos, ki

mu je ostal v rokah, že ubitemu Šlajferju v usta in ga pustil štrleti v zrak... Umorjenemu starcu sta vzela rokovnjača uro z verižico, samokres in denarnico ter vdrla v njegovo stanovanje in pričela jesti in piti kakor po kakšnem vsakodnevem opravilu... Tu so ju še našli tudi orožniki.

Tekom preiskovalnega postopanja je Ludvik Breg brez ovinkov priznal, da je imel namen spraviti Šlajferja s sveta; Cotter pa se je zagovarjal, da ga je udaril le radi tega, ker je vedel, da ima Šlajfer pri sebi samokres in se je bal, da ga ne bi gospodar napadel...

V razpravi sta se zagovarjala danes Breg in Cotter s popolno pijanostjo. — Porotniki so z 10 proti 2 glasom potrdili vprašanje glede umora ter soglasno zanikali vprašanje, ali je bil zločin izvršen v preveliki pijanosti. Na podlagi tega pravedoreka je senat obsodil Karla Coterja in Ludovika Brega v smrt na vešalih.

Zopet uboj z nožem

Rudolf Doberšek, 21letni sin posestnika s Stopnega, ki se tudi zagovarja pred današnjo poroto, si je pa izbral celo dolg kuhinjski nož za svoj žalostno-junaški čin. Dne 8. junija je ob priliki vojaških naborov na Vrhlogi devetkrat zabodel to variša Franca Avguščina v prsa in trebuh, tako da je revež kmalu nato umrl radi izkrvavljenja.

Doberšek je nosil s seboj v posebnem žepu dolg kuhinjski nož, čigar konico je previdno zavaroval z usnjatim nastavkom. Kaj dobrega torej že od vsega početka ni mogel nameravati! Po naboru je prišlo več nabornikov, med njimi Doberšek in Avguščin, v gostilno Sorčnika v Slovenski Bistrici. Že tu je Doberšek razjarjen zapikaval nož v mizo. Ker pa niso dobili nič pijače, so se napotili vsi proti domu. Gredeč so še nekaj malega popili in se ustavili v gostilni Čelofige na Vrhlogi. Odhajajoč iz te krčme pa se je izvršilo usodno dejanje.

Doberšek je kar nenadoma napadel sopotnika Avguščina in ga pričel ogrožati z dolgim nožem. Avguščin se je umikal suróvini in pri tem padel v jarek. To je šele opogumila Doberška, ki je enostavno pokleknil na reveža in mu zabadal mrzlo železo v telo... Prizadejal mu je devet strašnih ran, o kojih jih je bilo več smrtnonevarnih. Avguščin je izkrvavel.

Obtoženec priznava dejanje, trdi pa, da ga je izzval Avguščin.

Ob treh ribnikih

FILM »GRAJSKEGA GOZDA«.

Maribor, 11. septembra.

Pravi življenjski film se razvija okrog »Treh ribnikov«. Pravzaprav je samo eden — prvi, od drugega je samo še nekaj mlak, tretji se je pa posušil. Spređaj je vesela gostilna, živahno je tudi v letu in zimi na prvem ribniku, na desno in levo pa vodi dvoje poti pod obokom gostih vej mračno in motno kakor vhod v negotovost. Da ni plota in da ima celo naravna živa meja toliko nevarnih vrzeli, skozi katere varljivo vabi svetla površina vode, to je še nekaj posebnega ter je čudež, da ni v nesrečo tudi onim, ki niso ubrali te poti iz gostilne.

Levo in desno navzgor se širi gozd. »Grajski gozd« mu pravijo. Nekdaj je bilo to vse grajsko, od gradu, ki še sedaj stoji v mestu med ostanki starega obzidja. Na »Piramidi« je imel ta grad svoj kastel ali svojo predstražo in v treh ribnikih se je stekala voda, da se v slučaju nevarnosti lahko spusti v jarke mestnega obzidja.

V »Grajski gozd« se hodi dandanes na sprehod po raznih stezah in potih. Lep je ta gozd in zanimiva so njegova pota. Ena steza se vije navzgor, druga navzdol, ena na trato, druga v goščavo, do vinogradov in okoliških gričev. Vsi pridejo na svoj račun: samotni mrki šetalci, pestunja z otrokom, dijak s knjigo, mladenič z dekletom in celo tihotapec s — škatljicami saharina.

Redkokateri gozd ima tolike in tako raznovrstne obiskovalce. V drevesa so vrezani srčki in monogrami, ne manjka pa tudi znamenj temnih elementov. Ravno tako vneto kakor zaljubljeni klici in

vzdihli so se tu že izgovarjale kletve vežbajočih rekrutov in glasila znamenja onih, ki se skrivajo in prežijo. Policijske racije so iz grajske goščave potegnile že mnogo sumljivih in nevarnih ptičkov in marsikdo je že podvizal svoj korak ob ribnikih, ko je čul sumljive glasove.

Tekom let se je dogodilo tu že par še vedno neodkritih zločinov in — kakor že rečeno — priložnostne racije so tudi že marsikaj privlekle iz goščave. Mirni šetalci si upravičeno želijo teh racij še več, ker so bili že tolikokrat grdo nadlegovani od sodrge, ki tako rada tabori v tem gozdovju.

Srečni in veseli pa šetajo skozi ta gozd po svojih potih ter ne vidijo nobenih grdobij. Kako ne bi, saj se tudi v življenju srečnemu in zadovoljnemu umikajo vse temne sence!

Ob »Treh ribnikih« se jih je tudi že več poslavljalo od življenja. Bogznaj zakaj jih je ravno tu sem vodila zadnja pot. Koderkoli so šli, ali levo, ali desno, ali navzgor, ali navzdol, povsod so slišali živahne glasove življenja. Mogoče so hoteli ob njih preizkusiti moč svojega obupa in samomorilnega sklepa. Kdo ve, koga je vse ta preizkušnja napotila nazaj in kaj vse so mislili oni, ki so ostali pri svojem obupnem sklepu.

Včeraj si je v tem gozdu zopet eden vzel življenje. Mož se je s tem naklepom že dolgo bavil. Pozimi je hodil z vrvoj po nekem drevoredu ter iskal primerno vejo. Celo sneg je otesal, da bi boljše izbral. Izbral je ni, odlagal je do sedaj...

Tako prihajajo v Grajski gozd tudi živi mrličji.

Mariborski in dnevni drobiž

Orjunaška afera v Ljubljani

Ljubljanska javnost je že par dni pod globokim vtisom krvavega dogodka preteklega petka, čegar žrtev je postal bivši Orjunaš, privatni uradnik, Egidij Peric. Skrivnostna tragedija se namreč razvija v afero, ki zavzema vedno večji obseg, posega globoko v zakulisno borbo med različnimi orjunaškimi voditelji in bo odkrila morda polagoma tudi tajnosti raznih zločinov iz polpreteklega dobe, ki so ostali dosedaj kljub ponovnim preiskavam vedno nepojasneni. V ospredje stopa zopet nasilna justifikacija rudarja Fakina v Trbovljah, zagonetna smrt bivšega finančnega stražnika Zakrajška v Radečah pri Zidanem mostu, znani napad na carinski urad v Prestranku itd. Preiskava se vrši z vso energijo in sta bila sedaj aretirana tudi že veliki čelnik Orjune, inž. Marko Kranjc in bivši urednik »Orjune«, Drejče Verbič. Že takoj po umoru Perica so bili aretirani lesni manipulant Josip Kucec, gledališki rekvizitor Filip Kosec in elektro-monter drž. železnice Šemerl. Pokojni Peric, ki je prišel v o stre konflikte z bivšim vodstvom Orjune, je že slutil svojo smrt in zapustil zato beležke, v katerih je natančno pojasnil, zakaj je prišlo do nasprotij med bivšimi aktivnimi člani ljubljanske Orjune, obenem pa baje tudi odkril tajnosti raznih dosedaj nepojasnjenih zločinov. Konflikt Perica z bivšim vodstvom Orjune je dosegel višek, ko so ga obdolžili, da je italijanski vohun in konfident gen. konzula Gavottija. Bil je radi tega tudi aretiran, a kasneje izpuščen. Da se opere sramotnega očitka, je vložil Peric kasneje proti obdolžiteljem tudi tožbo in zbral obenem baje zelo kompromitujoč material proti inž. Kranjcu in njegovim ožjim tovarišem. Sredi dela ga je sedaj še pred razpravo zadela morilska krogla.

OKLIC SLOVENSKE MATICE.

Slovenska Matica vabi k pristopu za 1929. leto. Izšle bodo za Veliko noč naslednje knjige:

1. Cankar Izidor, dr., Zgodovina likovne umetnosti, 3. zaključni snopič I. dela (Starokrščanska doba in zgodnji srednji vek, arhitektura).
2. Wlasyław Reymont, Kmetje I. del. Ta poljski roman, ki je dobil Noblovo nagrado, je prevedel dr. Joža Glonar).
3. Knezove knjižnice XXIII. zvezek. (Izvirno slovensko leposlovje).
4. Kidrič Fran, dr., Zgodovina slovenskega pismenstva in slovenske literature do srede XIX. stoletja.

Članarina za redne člane znaša 50 Din in se plačuje pred prejemanjem knjig ali v celoti ali v obrokih ali pa ob sprejemu knjig.

Člani naj se obračajo na poverjenike, kjer jih že imajo, drugače pa naravnost na društvo v Ljubljani.

Članarina se plačuje po čekih najkasneje do konca tega leta razen pri onih, ki plačajo ob sprejemu knjig. 1714

Otroci slovenskih rudarjev iz Westfalske in Porenja v Mariboru.

Jutri, v sredo popoldne pride v Maribor nad 220 otrok slovenskih rudarjev iz Westfalske, ki so prebili pet tednov počitnic v Sloveniji, da spoznajo domovino svojih starišv in se nekoliko privadijo slovenskemu jeziku ter spoznajo slovenske narodne pesmi. Vso to počitniško akcijo je pobudil in vodil vikar Tensundern iz Gladbecka na Westfalskem, ki je vzljubil naše rojake tako, da se je celo naučil slovenščine, ki jo popolnoma obvlada ustmeno in pismeno. Otroci so se nahajali deloma v oskrbi svojih sorodnikov, deloma pri privatnih strankah, večje število sta jih pa prevzela mariborski in ljubljanski oblastni odbor. V Mariboru in bližnji okolici smo jih imeli 35. Vsem je tu zelo ugajalo, zlasti onim, ki so bili oskrbovani v oblastnem dečjem domu, ker so imeli vedno družbo in primerno razvedrilo. Dva tedna so bili na Pohorju, ostali čas so pa pridno delali izlete v bližnjo in širšo okolico, ogledali so si Falo, Ruše, Dravsko dolino do Sv. Ožbolta in napravili tudi izlet v Rogaško Slatino. Iz Maribora bodo odpotovali v četrtek jutraj s koroškimi vlakom v Nemčijo.

Delo je na razpolago

potom borze dela za: 2 kolarja, 2 lakirnika v železniški delavnici v Nišu, 2 soboslikarja, 2 tesarja in 3 zidarje —

Delovni čas v delavnicah drž. železnice.

Nedavno se je uvedel v tukašnjih železniških delavnicah s pristankom večine delavstva novi neprekinjeni delovni čas t. j. od 6.—14. ure. Ta uveba pomeni za obrat precejšnje znižanje stroškov (n. pr. pri kurivu), na drugi strani pa pride prav tudi delavstvu, kateremu se ni treba zopet vračati v delavnico po kosilu, ampak lahko uporablja po svoje ostali prosti čas. Z novotarijo pa ni bila zadovoljna ona manjšina delavstva, ki stanuje dalje zunaj na deželi ter nima prave zveze z vlaki, da bi prihajala pravočasno na delo. Zato je ta manjšina delovala na to, da je prišlo pretekli teden med delavstvom do ponovnega glasovanja v tem oziru. Govorilo se je že z vso sigurnostjo, da se začne s ponedeljkom zopet delati po starem torej s prekinjenim delovnim časom. Delavstvo pa se je še z večjo večino izreklo zopet za nepretrgani delovni čas. In tako so do nadaljnjega dela še vedno neprekinjeno od 6.—14. ure.

Novi profesorji na učiteljskih.

Prosvetno ministrstvo je imenovalo za profesorja na moškem učiteljsku v Mariboru g. Gustava Šilha in za profesorja na ženskem učiteljsku v Mariboru g. Jožico Tomšič in g. Radovana Tomšiča. —

Iz državne službe.

Referent pri agrarni direkciji v Ljubljani g. Ivan Verbič je premeščen k okrožnemu agrarnemu uradu v Mariboru. —

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

ki se vrši v Mariboru vsako sredo, je za ta teden priložen na četrtek dne 13. t. m. dopoldne, na kar opozarja Trgovski gremij v Mariboru vse interesente. —

Promet borze dela.

Od poprej je v evidenci 764, na novo je pa prijavljenih 162, skupaj 926 brezposelnih — 570 mož in 356 žensk. Uspešno se je pretekli teden izvršilo posredovanje v 73 slučajih za 39 moških in 34 ženskih delovnih moči. Službo išče 89 hlapcev in viničarjev, 28 ključavničarjev, 27 mizarjev, 23 kolarjev, 13 žagarjev, 14 kovačev, 10 rudarjev, 17 krojačev, 16 čevljarjev, 22 pekov, 34 slug, 14 tesarjev, 38 pomožnih delavcev itd. —

Promet z nepremičninami.

Trgovec Miloš Benčina iz Starega trga pri Ložu je prodal Klari Kachvedžič, soprog carinskega uradnika, za 145.000 Din hišo št. 16 b na Slomškovem trgu. — Posesnik Anton Tavčar je prodal Idi Stickler, posestnici, polovico hiše kavarnice Central (lastnik druge polovice je njen soprog) za pol milijona dinarjev. —

Redek zemljevid.

V posesti g. Antona Rovška v Mariboru se nahaja krasno izdelan zemljevid bivše štajerske dežele iz leta — 1678. Ta starinski zemljevid, ki ima tudi jako lepe ornamente, predstavlja gotovo veliko raritetno vrednost. —

Prirodne sile in njihove uporabe.

Edina slovenska osnovnošolska učna knjiga iz prirodoslovja je knjiga »Prirodne sile in njihove uporabe«, ki jo je sestavil P. Flere. Razen preprostega in metodično prav posrečeno obravnavanega, bogato ilustriranega gradiva, ki služi tako učitelju za obravnavo, kakor učencem za ponavljanje, obsega knjiga tudi strokovno, pa poljudno obdelano in s preprostimi diagrami pojasnjeno »radio«, ki vedno bolj postaja neohodna uporaba elektrike v človeški omiki. — Knjigo, ki se lahko kosa s podobnimi deli drugih književnosti, začetkom šolskega leta prav toplo priporočamo. Po oceni in priporočilu Glavnega prosvetnega sveta jo je odobrilo tudi ministrstvo prosvete kot učbenik za prirodoslovje v višjih razredih osnovnih šol. Izšla je v Učiteljski tiskarni, dobiva pa se za ceno 16 Din po vseh knjigarnah. —

Slovenski primorski rojaki.

v nedeljo 16. t. m. se zberemo ob 9. uri vsi na kolodvoru, da sprejmemo brate »Sočane«. Skupno se napotimo v Narodni dom na bratski sestanek in v spomin neodrešene domovine in neodrešenih bratov. Rojaki, ne zamudite sestanka!

Ženska podružnica CMD

ima svoj redni občni zbor dne 13. septembra ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma ter vabi svoje članice k obilni udeležbi. —

Ob 30-letnici umora cesarice Elizabete

MUČENICA TIRANA FRANCA JOŽEFA. — USODNA CESARJEVA SNUBITEV. — POROČNA KRONA — TRNJEVA KRONA. — MATERINE INTRIGE. — NESREČEN ZAKON. — GOVORICA LJUDSTVA. — UMOR NAROČEN?

Avstrijski listi se te dni s pijeteto spominjajo 10. septembra 1898 umorjene cesarice Elizabete, ki jo slikajo kot mučenicico krutega tirana Franca Jožefa I. Ob tej priliki se doznajajo podrobnosti iz neznoznega življenja pri cesarju, kar vse je bilo do danes zavito v gosto kopreno misterioznosti...

Elizabeta (roj. 1837.) je bila druga hči bavarskega vojvode Maksimilijana in njegove žene Ludovike. Starejša hči Helena je bila po sklepu staršev Franca Jožefa kot sestrična določena za ženo 23-letnemu avstrijskemu cesarju.

Komaj 6letna Elizabeta je brezskrbno preživljala svojo mladost na gradu Posenhofen, a čuden slučaj jo je seznanil s Francem Jožefom. Ko je bil namreč ta namenjen, da gre snubit Heleno, je med potom zagledal mlado in lepo Elizabeto, ki je nanj — kljub mnogim prejšnjim ljubezenskim peripetijam — napravila globok utis.

Ko so mu v navzočnosti staršev predstavili Heleno, jo je povsem apatično pozdravil, takoj pri dvorni zakuski je pa zaprosil, da puste k mizi tudi drugo hčerko. Gosti so bili zaprepašeni. Cesarica mati je skušala uveljaviti ves svoj vpliv, da bi dunajski dvor obvarovala velikanske blamaže. Vse obljube in grožnje so bile zaman. Ko se je prihodnji večer vršil na gradu slavnostni ples, so dvorjaniki radovedno opazovali obe princezi. Cesarjeva mati Zofija je ob tej priliki očitno bogato obdarovala — Heleno, sin pa je vedno govoril le z Elizabeto. Med kofiljonom je cesar nenadoma podaril svoji sestrični Elizabeti izredno lep šopek krasnih vrtnic. Dejanje je doseglo vrhunec. Ves dvor je uvidel, da se je cesar — trdno odločil...

Vrtnice so bile prvo darilo, ki ga je Elizabeta sprejela iz rok svojega poznejšega soproga. Bile so vrtnice, ki so šele pozneje pokazale — trnje. Dva dni pozneje — na 23. rojstni dan cesarja — se je vršila zaroka, 24. aprila 1854 pa slavnostna poroka v dunajski avguštinski cerkvi. Dunaj je ženitovanje mladega cesarja s 17letno Elizabeto pošteno proslavljalo. Veselica je sledila veselici, višek vseh ceremonij so doživeli Dunajčani ob zaključku večdnevne slavnosti; pili in jedli so, kolikor je kdo hotel — na stroške cesarja, ki je s par tisoč golinarji hipoma postal popularen.

Javne zbirke prepovedane

Policija v Kopenhagenu na Danskem je sporazumno z vlado prepovedala vsako javno zbiranje denarnih prispevkov bodisi v kakršnekoli namene. Prepoved je utemeljena s tem, da so javne zbirke postale v zadnjem času že naravnost prava muka za občinstvo. Vrh tega postajajo nabiralci zvečer pred gledališči in koncertnimi dvoranami, kjer na nedostojen način vznemirjajo občinstvo, kar napravi zlasti na številne tujce silno mučen vtis. Policija je dobila zadnje čase številne pritožbe proti takemu postopanju in se je končno res odločila za prepoved. Policijski uradniki so dobili sedaj ukaz, da morajo najstrožje paziti, da se bo izdana prepoved tudi dejanski upoštevala. Največ pa je pripomoglo k tej prepovedi tudi dejstvo, da so bile pri javnih zbirkah običajno odkrite velike sleparije. Ponovno je bilo namreč ugotovljeno, da po odbitku velikih stroškov javnih zbirk za pravi namen sam ni ostalo čisto nič. Vsega tega bo sedaj konec. Tudi v naših krajih bi gotovo vsakdo z veseljem pozdravil eventualno tako odredbo oblasti.

Davek na kratka krila

Kakor smo že poročali, je občinski svet španskega mesteca Alendre sklenil, da uvede davek na ženska krila, ki so krajša od predpisane mere. In res so se pojavili zadnje dni po mestnih ulicah davčni eksekutorji z metrom v roki in zapisali vsako proti predpisom oblečeno damo,

že čez nekaj dni je Elizabeta sedela osamljena v pustem dunajskem dvoru — z velikim domotožjem v srcu. Poročni venec jo je težil prav tako kakor krona. Zakon ni bil srečen in cesarjeva mati si sme lastiti zato največje »zasluge«. Mati Zofija Elizabeti nikdar ni mogla pozabiti, da je cesar izbral njo, ne pa Heleno. Niti njuni otroci niso mogli razmerja do matere izboljšati.

Kmalu je mlada cesarica opazila, da je v dunajskem dvoru osamljena. Kamarila je smotreno s spletkami pritiskala, nadvojvodinja Zofija je opravila svoje in neznožno postopanje cesarja, ki je imel druga ljubezenska razmerja (Katarina Schratl!), jo je končno pognala z doma. Pričela je potovati križem sveta, da bi našla mir. A niti v Madeiri, niti v Atenah ga ni našla, edino Heinejeve lirične pesmi so ji prinesli nekoliko utuhe, zato mu je dala postaviti v Ahilejonu lep spomenik.

V državno vodstvo Elizabeta nikdar ni posegla, nikdar se ni brigala za politiko, kljub temu ji je dvorna kamarila tudi tu podtikala intrige. Razmerje do cesarja je zadnji deceniji bilo tako hladno, da se sploh ni pokazala na Dunaj. Najhuje jo je pa zadela tragedija v Majerlingu, kjer je sin Rudolf tako nesrečno končal. Nemesis je dvignila svojo roko...

Značilne so govornice o Elizabetini smrti, ki jih še danes lahko slišiš na Dunaju in drugje. Vzrok Elizabetinega bivanja v Ženevi je bila cesarjeva zapoved, da se cesarica 2 leti ne sme prikazati na Dunaj. To pa radi javnega škandala z igralko Schrattovo, ki je incognito kot cesarica prisostvovala neki predstavi. Elizabeta, ki je dozdevno odpotovala, se je nenadoma pojavila. Ni se maščevala na mestu, marveč je cesarja atakirala v večji dvorni družbi celo z — zaušnicami.

Posledica: eksil za 2 leti v Švico. Fantazija ljudskih mas je že takrat skombinirala možnost, da je bil morilec Lucchiani najet...

Naj bo kakorkoli, končano je bilo nesrečno življenje predzadnje avstrijske cesarice. Trnje venec še danes leži na njeni krsti v kapucinski grobnici na Dunaju kot znak tiranstva »ljudomilega vladarja« celo napram svojim najbližjim.

da jo potem obdavi. Seveda pa ženskam s tem nikakor ni prepovedana nošnja kratkih kril. Samo da plačajo davek, pa nosijo lahko krila kratka, kakor se jim pač zljubi. Čim krajša bodo krila, tem večji bo davek. Čim več dam v kratkih krilih, tem večji dobiček občine. In mestne lepoticke tudi ne mislijo na to, da bi skrajšale svoja krila. Mestni župan je v skrbi za občino trdno prepričan, da njegove občanke nikdar ne bodo prenehale nositi kratka krila, razen seveda, ako bi se izpremenila moda. Ker pa tega še ni tako kmalu pričakovati, se tudi občini ni bati, da bi v doglednem času prišla ob svoje lepe in originalne dohodke.

Mož, ki je obiskal svoj grob

Te dni je dospel v Francijo iz Bostona mister Karahalas, da obiše svoj grob. Ta bostonski trgovec je namreč čital v listih, da je v Franciji — pokopan in da je dobil celo spomenik. Mož se je kot ameriški vojak boril med svetovno vojno na francoski strani. Ko je bil ranjen v bitki pri Belleau, se je kot nesposoben vrnil v Ameriko. Komaj se je umaknil kot ranjenec, so že sovražne granate popolnoma razbile njegovo bivšo postojanko. Oddelki nekega francoskega polka so našli v razvalinah postojanke tudi popolnoma razmesarjenega mrliča z neko listino na naslov Karahalasa. Mogoče je bil to bivši bojni tovariš Amerikanca. Mrliča so pokopali in na spominsko ploščo so dali ime ameriškega vojaka T. O. Karahalasa. Bostonski trgo-

„Srečna zaročenka sem“

pravi razumna Mica. „Zmeraj bom mladostno izgledala, ker RADION prevzema mesto mene najtežje delo v hiši in sicer pranje perila. RADION pere sam in

varuje perilo!“

vec je sedaj na »svoj« grob položil venec z napisom »Živ in zdrav sem videl svoj grob.«

Skopuhovo oko

V Parizu je umrl te dni eden od starih legendarnih skopuhov. Bil je mrk samotar, ki je preživel pol stoletja v neki temni ulici. Za javnost je bil skrivnostna osebnost in prihajajo sedaj na dan mnoge zanimivosti o njem iz krogov njegovih mnogoštevilnih dolžnikov. Dolžna pisma je silno nerad podaljševal. Nekomu dolžniku je nekoč dejal: »Naj bo, če uganete, katero oko imam umetno!« — »Vaše desno oko je iz stekla?« — »Kako ste to uganili?«, je radovedno vpraševal skopuh. — »Prav lahko«, je bil odgovor. »V steklenem očesu je več odseva usmiljenja kot pa v pravem.«

Plavajoča tovarna

Na Temzi leži že nekaj časa 2000 tonski brod, ki predstavlja pravo plavajočo tovarno. Ta tovarna je v službi lova na some in v njej se predeluje vse, kar je uporabljivega od teh morskih velikanov. Iz somove kože se dela usnje, odpadki mesa, masti in kosti se pa uporabljajo za umetno gnojilo. Tovarniški brod odpluje te dni z veliko lovsko ekspedicijo v Avstralijo.

Kje pojedó največ sira?

Po ameriški statistiki pojé povprečni Amerikanec na leto 4 funte sira, prebivalec Danske 13, Švicar pa 23 funtov letno.

Bistroumno dete?

Ali že znaš abecedo? — Seveda, odvrne petletni ponos družine. — No, kaj pride za črko A? — Vse druge črke, se je glasil nepričakovan odgovor.

Sport

Svetovni pokal za nogomet.

V soboto je imel v Curihu sejo pripravljalni odbor, ki ima nalogo organizirati nov način nogometnega tekmovanja za svetovno prvenstvo, ki je od letos naprej izločeno iz okvira olimpijad. Bil je sprejet predlog, da se ustanovi pokal za svetovno prvenstvo. Vsaka država se sme udeleževati tega tekmovanja. Prijavnina znaša 100 dolarjev. Čas prijave je do 1. januarja 1929. Na čistem dobičku bodo participirale vse države enakomerno. Profesionalni in amaterji bodo tekmovali ločeno.

Prvenstvo na Dunaju.

V prvenstvu prve lige na Dunaju je trenutno Vienna na prvem mestu. Šest klubov ima za seboj že po tri tekme, petorica po dve; Rapid, ki je angažiran tudi v srednjeevropskem pokalu, bo šele 23. tm. prvič igral. — V drugi ligi vodi Hakoah, na zadnjem 13. mestu pa je Moravia.

200.5 km na uro z motorjem.

Pri dirkah v Arpajon-u na Francoskem je dosegel motociklist Captain Baldwin na Zenith - J. A. P 998 ccm tempo 200.5 km. To je do danes rekordna hitrost v motociklistični dirki.

Nurmi na Dunaju.

Po poslednjih vesteh bo najslavnejši svetovni tekač Nurmi startal poslednjič dne 22. tm. in sicer na Dunaju. Dunajski sportni listi upravičeno pristavljajo, da je ta »poslednji« nastop najbrž le prikrita reklama, češ ako se najavlja poslednji nastop kino-igralca ali športnika, ga bomo potem najbrž še pet šest let videli nad vse agilnega.

Edgar Wallace:

Zaba z masko

(The Fellowship with the Frog.)

Prijel jo je za roko. »Vedno ti bom zaupal, dekle,« je dejal. »In ta dva gospoda naj ti tudi zaupata.«

Njen prosek pogled se je srečal z Gordonovim in Gordon je prikimal.

Elk si je jezno drgnil brado.

»Jaz sem gotovo še posebno zaupljive narave in bom dvomil o Vaših besedah tako malo, kakor o svojih, gospodična Bennet.« Pogledal je na uro. »Mislim pa, da se moramo sedaj odpeljati in odrešiti starega Balderja iz hiše greha,« je dejal.

»Nočete počakati in z nami zajtrkovati?« je povabil Bennet.

Dick je proseče pogledal Elka in Elk je resignirano popustil.

»No, Balderju radi ene ure več ali manj ne bo toliko,« je rekel.

Ko je Ela pripravljala zajutrak, sta se Dick in Elk sprehajala po cesti.

»Jaz popolnoma zaupam resnicoljubnosti gospodične Bennet!« je dejal Dick navdušeno.

»Zaupanje je lepa stvar!« je mrmrljal Elk. »Slednjič tudi gospodična Bennet ni drugega kot eden od majhnih koščkov, ki spadajo k tej igri. Tudi ona bo našla svoj prostor, ko bomo ta del, ki ima formo žabe, položili na pravo mesto.«

Od mesta, kjer sta stala, sta obrnjena proti Shorshamu lahko videla začetek ozke, gozdnate Elshamske ceste.

»In največja uganka mi je to,« je mrmral Elk, »zakaj je morala naenkrat ponoči v gozd na sprehod.«

Utihnil je in nagnil glavo. Slišalo se je ropotanje avtomobila bližje in bližje. Počasi se je prikazal sprednji del avtomobila in nato cela, velika limuzina. Voz se je počasi približoval in popuščal v naglici. Trenutek pozneje je pa šinil mimo njih in videla sta edinega potnika.

»Zdaj me pa res naj vzame vrag!« je rekel Elk, ki je le redkokedaj zaklel. Mož v avtomobilu, s katerim se je Ela setala ponoči v elshamskem gozdu, je bil — Ezra Maitland.

20

Pol ure pozneje sta se vozila globoko zamišljena mimo praznih vil, kjer se je našlo Genterjevo truplo. Dicka je v spominu na to spreletelo, ker je zadela Genterja smrt v bližini Horshama.

Hagen naj zato umre! Dick se je trdno odločil. Ali je bil žaba ali ne, pri tem umoru je bil soudeležen.

Kakor da bi čital v njegovih mislih, se je obrnil Elk k Dicku: »Mislite, da bodo dovolj močni Vaši dokazi, da bi se ga moglo obesiti?«

»Žalibog ni nobenih obtežilnih dokazov, razen avtomobila, ki ga imate pod ključem in dejstva, da je lastnik garaže identificiral Hagena.«

»Z brado?« je rekel Elk odkimajoč. Dokler ga stari Balder ne bo spravil do priznanja, bo težko prepričati porotnike o njegovi krivdi. Kar se mene tiče, je pri pomnil, »bi rajši povedal resnico, nego da bi prestal eno celo noč sam poleg Bal-

derja. Zvit fant je Balder. Ljudje tu zgoraj ga ne upoštevali dovolj.«

Elk je zapovedal šoferju, naj vozi direktno proti Cannon-Rowu. Dickov duh se je bavil z drugimi stvarmi.

»Kaj je za božjo voljo imela opraviti s starim Maitlandom?« je vprašal.

Elk je zmajal z glavo.

»Ne vem,« je odvrnil. Možno bi bilo, da bi ga skušala pregovoriti, naj vzame brata nazaj. Toda stari Maitland ni pustolovec, ki vstane sredi noči, da se posvetuje, ali naj Rayu službo vrne. Če bi bil mlajši, bi bilo še prei mogoče! Ali on je že presneto priletel. Poleg tega je hud, stari mož, ki ni malo mar, ali dela Ray za njegovim imenom za toliko in toliko, ali pa če tolče kamenje v jetnišnici Dermooore.«

Ob vходу policijskega poslopja je voz obstal in gospoda sta izstopila. Ko sta stopila v urad, je pisar vstal in začudeno gledal.

»Samo Balderja bodeva odrešila,« je razložil Elk.

»Balderja?«, je dejal mož presenečeno.

»Nisem niti vedel, da je pri nas!«

»Zapr sem ga skupaj z Hagenom.«

Policijskemu uradniku se je svitalo.

»To je čudno! Nisem imel pojma, da je to Balder,« je rekel. »Meni je sergent samo povedal, da so k Hagenu spu stili nekega potepuha. Tu je vratar.«

Ta uradnik je bil ravno tako začuden, kakor sergent sam.

»Niti pojma nisem imel, da je to Balder,« je rekel. »Zato sta tako dolgo klepetala — skoraj do nih.«

»No — in še vedno govorita?« je vprašal zadovoljno Elk.

»Ne, gospod inspektor. Ni dolgo od tega, kar sem pokukal notri; zdaj spita. Saj ste mi dali nalog, da pustim oba v miru.«

Dick in njegovi ljudje so sledili vratarju na hodnik, na katerem je bilo mnogo ozkih, črnih vrat. Šli so do zadnjih vrat na koncu hodnika. Jetniški paznik je odklenil in Elk je vstopil. Stopil je k prvi klopi in odgrnil odejo.

Tu je ležal Balder na hrbtu, preko ust mu je bil zvezan svilen šal. Njegove roke in noge so bile uklenjene in povrh zvezane še z vrvmi. Elk je planil k drugi klopi. Komaj se je dotaknil odeje, je ta že zdrknila iz njegovih rok na tla. Hagena ni bilo!

Ko so prinesli Balderja v Elkov urad in ga z žganjem poživeli, jim je pripovedoval svojo zgodbo: »Mislim, da je bilo okoli dveh, ko se je to zgodilo. Ves večer sem govoril z Hagenom, vendar mi je bilo takoj jasno, da me je spoznal kot policista, ko sem vstopil. Ves večer me je imel za norca. Toda jaz sem vstrajal, gospod inspektor! Vedno znova sem poskušal in že sem mislil, da je nehal sumiti, ker je naenkrat začel govoriti o žabah. Pripovedoval mi je, da bo to noč, to se pravi zadnjo noč izšlo radio-poročilo na vse poveljnike. Potem me je vprašal, zakaj so umorili Millsa, prepričan sem pa, da je lopov sam to najboljšo vedel. Po eni uri nisva več dosti govorila in ob pol dveh sem legel spat ter tudi takoj zaspal. Potem sem se vzbudil in imel že zamašek v ustih. Skušal sem se brniti, a so me držali...«

»Držali?« je vprašal Elk. »Koliko jih je pa bilo?«

»Najmanj dva ali trije, natančno pa ne vem,« je dejal Balder. »Z dvema bi že opravil, saj nisem ravno slabič. O, več jih je moralo biti! Razven Hagena sem dobro videl še dva.«

»Ali so bila vrata celice odprta?«

»Da, na stečaj,« je odvrnil Balder, ko je za trenutek preiščal.

»Kako so pa izgledali?«

»Dolge, črne suknje so imeli, obrazov pa niso skrivali. Takoj bi jih spoznal. Bill so mlajši ljudje, vsaj eden od njih. Kaj vse se je še potem zgodilo, ne vem. Zvezali so mi noge, ter me pokrili z odejo, da nisem ničesar ne videl, ne slišal. Vso noč sem ležal tako ter mislil na svojo ljubo ubogo ženo in uboge otročiče.«

Elk ga je zapustil sredi jeremijade ter se lotil temejitega preiskovanja celice. Na istem hodniku je bila tudi sobica za paznika. V njo so bili napeljeni zvonci iz vseh celic.

Elk je zaslišal najprej paznika in ta je izpovedal, da je šel tekom svoje nočne službe dvakrat iz hodnika v sprejemni urad. Enkrat, ko so potrebovali zdravnika za nekoga obolelega jetnika, drugič pa približno ob dveh zjutraj, ko so pripeljali nekoga vlomilca, ki je bil zasačen tekom noči.

»Seveda so ljudje utekli ravno tedaj,« je menil Elk.

Vrata Hagenove celice so imela dvojključavnico. Ključki za eno so bili pri jetniški upravi, za drugo pa pri policiji. Ključavnice so bile nedotaknjene. Elk je poklical tudi uradnike, ki so imeli na policijskem ravnatelstvu nočno službo.

Straža pri glavnem vходу ni videla nikogar. Mož, ki je stal pri izhodu na Whitehall, se je pa spomnil, da je okrog pol treh šel mimo njega neki policijski inspektor v uniformi. Pozdravil ga je in ta mu je tudi odzdravil.

»To je bil najbrž eden od njih,« je menil Elk. »Kaj je pa z drugim?«

Tu je prenehala vsaka sled. Bilo je, kakor da so se ti ljudje razpršili v zraku.

»Radi tega dobimo gotovo dolgi nos, kapetan Gordon,« je rekel Elk. »Lahko smo veseli, če ne bo prehudo. Pojdite rajši domov k počitku, jaz sem vsaj ponoči malo spal. Če hočete toliko počakati, da odprem ubogega Balderja k ženi

in otrokom, katere že vse poznam po imenu, Vas prav rad spremljam.«

Ob whitehallskih vratih je čakal Dick na Elka.

»Da nas bodo kregali oni tam zgoraj, to je gotovo,« je dejal ta, ko se je vrnil.

»Posebno me pa boli to, da sem spravil v slabo luč ubogega starega Balderja, kateremu sem hotel nekaj dobrega storiti. Je že tako, da se ljudem stori slabo tudi v najboljših namenih.«

Ura je bila že deset in Dick je bil ves onemogel od gladi in utrujenosti. Ko sta šla proti njegovemu stanovanju, se je Elk večkrat ozrl.

»Ali pričakujete koga?« je vprašal Dick. »Ravnokar sem opazil nekega moža v rujavem plašču, ki nama je najbrž sledil.«

»O ne,« je odvrnil Elk ravnodušno, »to je eden od mojih ljudi. Ali bi imeli kaj proti temu, če bi šla na ono stran?«

Na odgovor ni počakal, prijel je Dicka za roko in ga vodil preko široke ceste.

»To sem si mislil,« je mrmral.

Majhen Ford-avto, ki je imel z velikimi črkami naslov neke pralnice in je do slej polagoma vozil za njima, je naenkrat odrdral naprej. Elk je gledal za njim, dokler ni dosegel vogala Whitehalla. Tu je pa voz zaokrenil v polkrogu ter se pripeljal njima nasproti. Elk se je obrnil in dal znamenje.

Detektiv, mož v rujavem plašču, ki je hodil za njima, je skočil k avtomobilu. Nekaj trenutkov se je prerekal s šoferjem, potem sta se pa odpeljala.

»Gotovo,« je dejal Elk lakonično. »Peljal ga bo na policijo, kjer ga bodo pridržali pod kako pretvezo. To je bil le opazovalec, a meni je bilo vendarle za trenutek kot da je to smrt sama.«

»Vzemiva si avto,« je dejal Dick in njegova opreznost je bila tako velika, da je pustil več taksijev mimo, predno si je enega izbral. »Pojdite z menoj,« je dejal, »ne bi Vas rad pustil samega. Če hočete spati, lahko spite tudi pri meni.«

Elk je spremljal Gordona v Harley-Terrace. Sluga, ki je odprl vrata, je dejal: »Neki gospod je tu, ki čaka na Vas. Pol ure je že to.«

»Kdo je?«

»Gospod Johnson.«

(Dalle prihodnjem.)

Mali oglasi. Malih je v poročila in vselej imajo namane oblikovne: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zevnje, dopisovanje in oglaševanje ali trgovaške ali robljarske značaja: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

Stanovanje
iz treh sob, kuhinje, lokalom in vsemi pritlikinami se odda s 1. oktobrom. Naslov v upravi lista. 1717

Sprejme se steklarski pomočnik
za takojšnji nastop. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja je poslati na Avg. Agnola, Ljubljana, poštni predal 111. 1715

Novo meblovana soba
s posebnim vhomom pri južnem kolodvoru se odda boljšemu gospodu takoj v našem. Naslov pri upravi »Večernika«. 1716

Volneni deleni
dobite od 16 Din naprej samo pri J. Trpinu, Maribor. Glavni trg 17.

Operna pevka Kovič-Zamejčeva
prične z 10. septembrom poučevati solo petje in glasovir. Prijlase sprejema na stanovanju od 13. do 15. ure do 10. tm. v Smetanovi ulici 34. 1676

Meblovano sobo
z električno lučjo oddam, Aleksandrova c. 57. parter, desno. 1710

Najprimernejše darilo abecedarjem
je »Fromova stavnica in računilo«. 1696

ŠOLSKE KNJIGE

ZA VSE SREDNJE, MEŠČANSKE IN OSNOVNE ŠOLE TER ŠOL. POTREBŠČINE DOBITE

V KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE MARIBOR, ALEKSANDROVA C. 13

Prostovoljna dražba

trgovskega inventarja špecerijske stroke v sredo, dne 12. sept. ob 15. uri v Mariboru, Aleksandrova cesta 39

Trgovci, ne zamudite ugodne prilike!